

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΤΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

Τα κείμενα που περιλαμβάνονται σε αυτό το τεύχος προέρχονται από την ημερίδα που διοργάνωσαν τα *Αξιολογικά*, σε συνεργασία με το *Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Ιστορίας* του Παντείου Πανεπιστημίου, το Σάββατο, 4 Δεκεμβρίου 2004. Η ημερίδα ήταν αφιερωμένη στα διακόσια χρόνια από τη γέννηση του Φώερμπαχ και είχε ως στόχο της τη θεώρηση του έργου του, προκειμένου να θέσει το δικό της πρόσημο στον απολογισμό της κριτικής παράδοσης, ο οποίος επιχειρήθηκε τη φετεινή χρονιά με την ευκαιρία των διακοσίων χρόνων από τον θάνατο του Καντ.

Η επανάκαμψη του θρησκευτικού φαινομένου στο προσκήνιο επιβάλλει την επανεξέταση της ανθρωπολογικής κριτικής στη θρησκεία, όπως την εισηγήθηκε ο Φώερμπαχ, ενώ αποκτούν ιδιαίτερη σημασία οι διαπιστώσεις του για προβλήματα, όπως είναι η αλλοτρίωση ή η σχέση ανθρώπου και φύσης, στη βάση μιας υλιστικής θεώρησης, εφόσον οι σημερινές κοινωνίες τα αντιμετωπίζουν πιο οξυμένα από ποτέ. Αν το έργο του Φώερμπαχ παρέμεινε εξοστρακισμένο από την ακαδημαϊκή φιλοσοφία ως η ένοχη συνείδησή της, δεν έτυχε ωστόσο καλύτερης μεταχείρισης ως προς την αξιοποίησή του από τη μαρξιστική ορθοδοξία, καθώς έμενε σχεδόν πάντα στη σιαιά του Χέγκελ και του Μαρξ, θεωρούμενο ως απλός συνδετικός κρίκος μεταξύ τους.

Σκοπός της ημερίδας ήταν να συμβάλει, από τη μια μεριά, στην επανεπίτηση της προσφοράς του Φώερμπαχ στην κριτική της μεταφυσικής, αναδεικνύοντας την αυτόνομη θέση του στην εξέλιξη από τον Χέγκελ στον Μαρξ. Η ανάδειξη του Φώερμπαχ ως ξεχωριστής φωνής στο ρεύμα του αριστερού εγελανισμού δεν έχει όμως μόνο ιστορική σημασία, γιατί, από την άλλη μεριά, απασχολούν τους εισηγητές οι δυνατότητες που παρέχει η κριτική του Φώερμπαχ σε μας σήμερα, όπως μας ανοίγονται, για παράδειγμα, μέσα από τις επεξεργασίες της σχολής της Φραγκφούρτης.

Σε αυτό το τεύχος, το άρθρο του ειλιπόντος, μόλις λίγες μέρες μετά την ημερίδα, Κοσμά Ψυχοπαίδη δημοσιεύεται όπως βρέθηκε στα χειρόγραφα του, ενώ περιλαμβάνονται, ως υλικά της έκδοσης, οι *Προσωρινές θέσεις για τη μεταρρύθμιση της φιλοσοφίας* του Φώερμπαχ, σε μετάφραση Θανάση Γιούρα, την οποία μας παραχώρησε ευγενώς και ένα κείμενο του Φάλκο Σμίντερ (Falco Scmieder) με τίτλο «Σχετικά με τη σημασία της έννοιας της προβολής για την κριτική της θρησκείας και την υλιστική φιλοσοφία του Φώερμπαχ».